



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Ioachimi Abbatis, de Philadelphiæ Angelo vaticinium. Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Sapient. 6. 26 non ad luxuriandum. Et sapientia 6. Rex sapiens stabilimentum populi est.

Tertia expositio est Ambrosij Ansberti. Per *clauem* hanc Christum ipsum intelligentis; quæ potest ex eo confirmari, quod in contextu non dicitur quæ *aperit*, & quæ claudit, sed qui *aperit*, & qui claudit. Itaque Christus, & est ostiū, Ioannis 10. *Ego sum ostium*, & *clauis*, & clauiger ipse, qui aperit. Verum aduerte non sit esse *clauem* ad aperiendum, & claudendum, vt nostrum liberum conuersum respuat: etenim nos etiam dicimur, *aperire*, & ille *pulsare*, iuxta illud, quod hoc eodē capite pauld inferius explicabimus: Ego sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit ianuam intrabo ad illū. Aperit igitur Christus intellectum ad credendum, voluntatem ad diligendum, aperit paradysum probis, claudit nefarijs. Quarta expositio est de cruce, quæ Christus tanquam clauis paradysum claudit, & aperit, sic enim eam appellat D. Chrysostomus, tomo 2. homil. de diuinitate, qua de re iam aliàs diximus. Quinta est de penitentia, quæ etiam calum aperit. Vtriusque meminit Hugo Cardinalis in hunc locum.

VI. Ex omnibus hisce expositionibus illa videtur germanior, quæ clauem ad intelligentiam, & scientiam scripturarum refert, vt videtur perspicuum ex illis verbis, quæ sequuntur. *Eccc dedi coram te ostium apertum, quia medicam habes virtutem.* Quod *ostium* communis interpretum expositio, de scripturarum intelligentia, & munere prædicationis intelligit. Verum dubitabis, cur ea ostij aperiendi ratio tradatur. *Quia, inquit, medicam habes virtutem.* Respondeo sensum esse, quia, inquit, ex te parum, potes, atque adeo nisi ego ostium aperuerō, id tuis viribus præstare minimè poteris: nec enim locum intelligendum esse de exiguo in virtutibus progressu palā est ex eo quod Græcè non legimus *ἀπερτεω*, id est, virtutem, sed *δύναμιν*, id est, potentiam. Accedit quod mox subiungitur: *Et seruasti nomen meum, & non negasti nomen meum*, quibus verbis significatur hunc Episcopum morum sanctitate excelluisse.

Ioachimi Abbatis, de Philadelphia Angelo vaticinium.

SECTIO III.

I. Ioachimus Abbas Florensis Cœnobij, ordinis sancti Benedicti, ex Calabria Ioriundus, vir fuit diuinarum literarum cognitione nō medio crite instructus, quippe cū Hieremiam, Esaiam, Daniele, & Apocalypsim Ioannis suis commentarijs illustrauerit, multāque alia ediderit ingenij sui, & eruditionis monumenta. Floruit tempore Lucij tertij, Urbani tertij, Gregorij octauj, & Clementis tertij, summorum Pontificum ante quadringentos annos. Is prophetiæ spiritum habuisse, suo tempore fuit existimatus, quemadmodum testatur frater Syluester Meucius de Castellatione Aretino, Augustinæ familiæ in epistola quam de Ioachimi operibus conscripsit ad Egidium Presbyterum Cardinalem, quæ eisdem operibus præfigitur. D. Anton. 1. par. Chronicon. titu. 17. cap. 1. §. 12. Sixtus Senensis, lib. 4. suæ Bibliothecæ, & Gulielmus Parisiensis in libro de virtutibus. Diciturque templum sancti Marci Venetijs celeberrimū lapidibus stratasse, atque exornasse glypticis, mysticisque notis, anigmaticisque figuris rerum in Italia vicissitudines, ciuiliū bellorum turbines, alienissimæque sua tempora, in quæ adhodiernum vsque diem incidit, & in posterum etiam incidet, continentibus. Itaque ei Clemens tertius Pontificatus sui anno primo præcepit, vt Apocalypsis interpretationem quam de mādato Lucij, & Urbani, fuerat auspicatus, ad finem tandem perduceret, sibi que offerret, vt constat ex literis Clementis ad eundem,

Ioachimus
Abbas unde
oriundus.

Quo tempo-
re floruerit.
Silu. Mœu.

D. Anton.
Sixtus Sen.
Gulielm.

quæ ad initium commentariorum Ioachimi in Apocalypsim circunferuntur. II.

Et quamvis Conciliū Lateranense sub Innocentio tertio, vt refertur de summa Trinitate, & fide catholica cap. Dānamus, cuius etiam meminit D. Antonin. tertia parte Chronicon. cap. 1. 7. damnet libellum, seu tractatum, quæm Ioachimus edidit de vnitāte, seu essentia Trinitatis aduersus Petrum Lombardum Magistrum sententiarum, hæreticāque pronūtiōe Ioachimi sententiam, quatenus affirmabat, non dari essentiam vnā communem tribus personis, existimans si præter personas concederetur vna essentia, quæ esset Pater, Filius, & Spiritus sanctus, inuehi quaternitatem in Diuinis. Quamuis, inquam, Concil. Lateranense sententiam hanc damnet, vt hæreticā, vt re vera est, simul tamen ibidem docet Ioachimum hæreticum non fuisse, cum omnia sua scripta Apostolica sedis arbitrio diiudicāda, & corrigenda commisisset peculiari ea de re epistola, quam propria manu subscripsit. Idemque repetit Glossa in cap. Dānamus, citatum de summa Trinitate & fide catholica. Extat etiam in Bibliotheca Vaticana, epistola Honorij tertij Romani Pontificis ad Episcopum Lucanensem aduersus Ioachimi obretractores, quam breuitatis gratia hoc loco describendam non putauimus: quare satis mirari non possum cur Alphonsus à Castro libro secundo aduersus hæreses, titulo Apostoli, tam male de Ioachimo senserit, vt eum leuitatis infimulare, scriptaque eius omnia carpere non dubitet, eo quod dixerit Apostolos non secundum spiritualem intelligentiam, sed tantum secundum literam Euangelium prædicasse, potuit enim vt homo in quibusdā lal. Et quidem quod ad rem præsentem attinet, illud non mediocriter facit ad existimationem Ioachimi, quod ad Ioannis Apocalypsim suis commentariis illustrandam, trium summorum Pontificum, vt diximus auctoritate fuerit, & exhortationibus incitatus. Quæ omnia ed commemorauimus vt virum sua ætate celebratissimum ab hæresis nota cum Concilio Lateranensi cuius hac de re declaratio multo amplior refertur à Francisco Pegna, in commentariis super Directorium Inquisitorum, Fratris Nicolai Vlumerici, prima parte, capite secundo, commentario primo, simulque ab aduersariorum calumniis vindicaremus.

Lateranense
Concilium
damnat hæ-
resis ioachi-
mi dictum,
non personā.

Denique vt esset exploratum quo loco habenda sint Ioachimi, quæ in hoc III. opere sæpè incidunt, rerum futurarum præsentiones, in quibus celebris est illa sub Philadelphie Angelo, quo nouum quendam ordinem in Ecclesia futurum signatum fuisse prædixit his verbis, *Operiet Ecclesiam concipere nouum quendam spiritualem intellectum, siue etiam promissionis filios, & prolem præ cæteris spiritualem, hoc est ipsum ordinem, quem designat Iesus, qui videlicet ordo præ multis alijs, qui præcesserunt eum, inimitabilis, & præclarus, infra limitem quidem secundi status iniiciendus est, hoc est in tempore sexto, si tamen vsque adhuc non est in aliquibus initiatus: quod tamen mihi adhuc non constat, quia initia semper obscura, & contemptibilia sunt, multiplicandus vero, & dilatandus in tertio illo statu sæculi, qui in tempore nouissimo futurus est. Et inferius. Qui quidem, inquit, ordo a sexto tempore secundi status accepturus est suum initium, sed in tempore magis tertij consequenturus est augmentum: magna sunt nimis hæc mysteria, & diligenti seruatione pensanda.* Hæc Ioachimus.

Nouum ordi-
nem sub Phi-
ladelphia
Angelo si-
gnatum, fu-
turam præ-
dixit ioachi-
mus.

Quæ vt intelligas, aduerte eum tres status Ecclesie constituere. Primum ab Abrahamo, siue à Jacob vsque ad Ioannem Baptistam. Secundum à Ioanne Baptista vsque ad tempus plenitudinis Gentium, vt loquitur in Introductorio in Apocalypsim, capite quinto: aut conuersionis Israel, aut vsque ad sua circiter tempora, vt loquitur ibidem capite decimo septimo. Itaque finem secundi status non planè definit. Tertium denique inde vsque ad finem mundi. Sextum vero

III.
Tres status
Ecclesie et
diuidat ioa-
chimus.

tempus, vel sextam aetatem secundum aliam suam diuisionem facit à Christo vsque ad finem mundi, in qua duo posteriores status includuntur.

U II.
Ioachimi vaticinium a d
Societate per
tinere putant
aliqui.

Dominica-
norum, Et
Franciscano-
rum simile
à Ioachimo
prænotian-
tur.

pertinere arbitrentur, cum videant hunc ordinem quemadmodum prædixerat Ioachimus designare nomine suo Iesum, quam ego quidem sententiam admodum piã, nec à Ioachimi, vel sensu, vel consuetudine abhorrentem existimo: solet enim ille in suis elucubrationibus statim se ad Ecclesiæ statum varietatẽq; in Religiosorum familijs describendam conferre. Sic namque duos illos in Ecclesia illustrissimos ordines Dominicanum, & Franciscanum, ceu in cælo duo fulgentissima sidera, mox futuros prænotauit, imo iam in tertis agere eorum fundatores qui breui iacerent tam præclari ædificij fundamenta, quam prædictionem euentus ipse comprobauit. Etenim tribus annis post sanctus Dominicus multo clarissimum Ecclesiæ lumen eximium Prædicatorum ordinem fundauit: & eodem tempore D. Franciscus Minorum ordinem, quæ tamen maximũ erexit, qui duo Patriarchæ sanctissimi Lateranensem Basilicam in suis humeris sustinere per visum Romano Pontifici videbantur, vt & Symbolo perspectum esset Ecclesiæ fabricam duobus hisce heroibus, tanquam duabus columnis firmissimis magna ex parte sustentatum iri. Aliorum igitur erit in Phyladelphia Angelo qui ab amore fraterno deducitur arduissimum illud amoris vinculum intelligere, quo se fratres nostri ob eiusdem instituti communionem, vbi gentium, non sine omnium admiratione complectuntur. Aliorum erit magnificam literarum inscriptionem, qua Christus huic Angelo se sanctum, & verum nominat, Societati nostræ accommodare, religionemque pro sanctitate, & veritate non modo inter catholicos, sed etiam inter hæreticos, & infideles ad vltima vsque sola terrarum depugnantem ea inscriptione officij admonitã agnoscere. Aliorum erit intelligere ei à Dauidis clauem habente, ostium ad Gentem conuersionem singulari beneficio vbi que terrarum aperiri, cum videant huiusmodi ordinem breuissimo temporis à sua fundatione decursu ad extremas orbis prouincias portentosa celeritate pene trasse, atque in eis illustrissimum Crucis vexillum summa Ecclesiæ gratulatione sustulisse. Denique cætera quæ Phyladelphia Angelo dicuntur, ad mentem Ioachimi de eo ordine interpretari.

Nostrum autem erit, vel ob eas præcipuè laudes, quas in nobis minime agnoscimus eiusmodi expositione habere suspectam: quare nos modo nihil de vaticinijs huius siue veritate, siue expositione definimus, idemq; iudicium ferendũ putamus de alio quodam vaticinio, quod à sancto Vincentio ordinis Prædicatorum editum legimus ad calcem eius libelli, quæ de vita spirituali conscripsit: simili enim pietate viri grauissimi illud ad Societatem nostram referendum putarunt, maiori scilicet de nobis opinione concepta, quam nos ipsi vt pote omnium minimi, conuenire nobis arbitremur. Scribit igitur his verbis Vincentius. *Tria sunt à nobis singulariter, & quasi assidue meditanda. Primum; Christus crucifixus, incarnatus, secundum, status Apostolorum, & fratrum præteritorum nostri ordinis, & hoc cum desiderio vt illis conformemur. Tertium, status virorum Evangelicorum futurus, & hoc debet die nocteque meditari, scilicet statum pauperrimorum, simplicissimorum, & mansuetorum, humillimorum, abiectionum, charitate ardentissima sibi coniunctorum, nihil cogitantium, ausloquentium, nec sperantium nisi solum Iesum Christum, & hunc crucifixum, nec de hoc mundo curantium, suiq; oblitum, supernam Dei, & beatorum gloriam contemplantium, & ad eam medullitus suspirantium, & ob ipsius amorem semper mortem sperantium, & ad instar Pauli dicentium. Cupio dissolui & esse cum Christo, & innumerabiles ac inestimabiles thesaurus diuitiarum caelestium & super*

super dulces & mellifluous riuos diuitiarum, suauitatum, ac iucunditatum, & super omnia mirabiliter expansos, & superinfusos. Et per conuersationes imaginari debes eos ipsos, ut cantantes canticum Angelicum cum subilo citharizantium in citharis cordis sui, hæc imaginatio duces se plusquam credi potest in quoddam impatiens desiderium aduentus illorum temporum. Hæc tenus Vincentius.

Sunt sanè hæc ita magna & præclara, vt ob eorum magnitudinem summa sit VI. arrogantiæ velle quempiam eorum partem vel minimam sibi assumere, magna- que præter modum fuerit illorum pietas, qui tam præclarum vaticinium posse in nostram Societatem cadere, sibi in animum induxerunt. Cæterum, vt aiebant, cum videre, ut Societatis nostræ viros ex sui instituti ratione in id potissimum incumbere, vt Evangelicam fidem, doctrinamque vbique gentium disseminet, atque ad omnes orbis prouincias eius rei gratia obeundas peculiari solennis voti cæremonia se Pontifici Maximo Christi Domini in terris vicario obligare, nimirum putabant, eos de viros illos Evangelicos, quos Vincentius diuino instinctu afflatus, futurus in Ecclesia prædixerat, eademque pietate pauperimos eos arbitrabantur, qui siue in collegijs agerent, quanquam in commune bona possiderent, ita tamen priuatiui uiuerent, ac si nihil in communibus bonis haberent: siue autem in professis domibus degerent, nihil omnino non solum propriè, sed in commune quædam habere posse. Nonem possent, nec vllò modo se ex collegiorum redditibus etiam elemosynæ nomine iuuarent, ac peculiari voto se astringerent, vt si quid circa paupertatem immutandum aliquando foret, ad severitatem potius, quàm laxitatem penderent. Parique ratione cum ij viri quos diximus plus iusto nostrarum rerum studiosi perspicerent, quanta cura Societas in proximorum salutem incumberet, quanto studio omnium etiam infimæ sortis hominũ tum animæ, tum corporis bonum procuraret, quanto animi ardore nulla pericula religioni causa subterfugeret, quanta alacritate littora, freta, maria transmitteret, atq; ad vltimas, ac longissimè distitas barbararum gentiũ prouincias penetraret, regnæque à mundi vique ferè initio Evangelicis nuntijs occlusa aperiret, immaniumque nationum aures Evangelicæ tubæ salutari sonitu completeret, easque efferatas licet, & more ferarum degentes, ad Christianam mansuetudinem pietatẽque condoceras traduceret: putabant hos esse viros, qui nihil præter Iesum Christum, & hunc crucifixum saperent, intelligerent, cogitarent. Cum etiam voluerent animo, quàm arcto amoris vinculo Societatis homines inuicem deuincti essent, quàm singulari sese amore completerentur, & quamuis genere, linguis, terris dissiderent, corde tamen ac voluntatibus essent coniunctissimi, suspicati sunt eos esse, quos vir sanctus dixerat ardentissima inuicem charitate exarsuros, quam eandem ob causam Ioachimus, vt superius diximus, in Phyladelphie Angelo, qui amorem sonat fratrum, de multorum sententia, eandem Societatem nostram adumbratam fuisse existimauit. Denique ne singula persequar, cum ijdem secum reputarent, quam breui temporis spatio minima nostra Societas orbem peruaserit, & in omnibus ferè non Christiani tantum, sed infidelis etiam orbis prouincijs sedes fixerit, non immeritò credendum putarunt eos esse homines quos Vincentius mirabiliter expansos appellauit.

Atque hæc quidem pro sua in nos pietate, & propensione sibi persuaserunt viri VII. & literis & dignitate grauissimi, quos nominare hoc loco nõ est necesse, quæ tamè nos ob eorum magnitudinem minimè in nobis agnoscimus, & ad aliũ quempiam potius ordinẽ, quàm nostrum, referenda esse existimamus, quippe qui mi-

Quibus ducti
causis viri
graves
Vincentij
vaticinio ad
nostram So-
cietatem re-
tulimus.

LEGAS
IN
POCALYPT
CAP
25

nimos nos omnium, & inutiles seruos esse fateamur: nec vero eò præcedentia vaticinia cõmemorauimus, quasi aliquam eorum partem nobis arrogandam putemus, sed vt hac piorum vitorum de nobis cõcepta opinione, inflammati dicã, an confuli, ministerium nostrum implere studeremus, atque ad reliquorum ordinẽ, quibus multum in omni genere tribuimus, sanctitatem, & in Domini vinea laborẽ, studium, vigilantiam, quãdã eius fieri poterit, imitandam incitaremur.

Explicatur illa sententia: *Ecce venio citò. Tene quod habes, vt nemo accipiat coronam tuam.*

S E C T I O III.

I. **H**unc locum sic Beda interpretatur, *Ne tolerando deficias, citò auxiliaberis*, sic enim accipit illa verba, *Ecce venio citò; ne forte te deficiente alius tibi propositam accipiat mercedem*. Itaque ne hic Episcopus animum despondeat in laboribus, pollicetur Christus se citò venturum, id est, citò opem laturum, aut quod videtur textui congruentius, opera remuneraturum: quã etiam est Rupertus exposicio, & Richardi de sancto Victore, vt indicetur Episcopum citò moriturum. Illud autem, *Tene quod habes*, significat celestis vitæ conuersationem, qua gloriã promeremur: cum verò dicitur, *ne alius accipiat coronam tuam*, arbitrantur plerique alludi ad consuetudinem quandã: quã tunc vigeat apud Philadelphios, proponi enim solebat cursoribus corona danda illi, qui ceteros cursu vinceret, vt sit sensus: Si Dei & mandatorum obseruatio, atque ad eò gloriã consecutio in ipsa laborum tolerantia, quasi in quodam cursorum stadio posita est: Da igitur operam vt ceteros præcurras, ne alius laudem tibi, coronãque præripiat. Quod quomodo intellegendum sit paulo inferiùs explicabimus.

II. Primum, Ex hac sententia colligunt Primasius, Beda, Ansbertus in hunc locum, & Diuus Augustinus libro de correptione & gratia cap. 13. certum esse ac definitum prædestinatorum numerum, qui nec minui possit, nec augeri: propterea enim sic istum Episcopum Dominus ait propriam posse coronam amittere, vt alius eam percipere debeat, nec tamen alium posse succedere in eius locum, si ille vsque ad finem perseverauerit. Idẽmque significasse Ioannem Baptistam, Matthæi 3. cum dixit: *Facite ergo dignum fructum penitentia, & nolite dicere apud vosmetipsos, Patrem habemus Abraham, potens est enim Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ*, docet Diuus Augustinus loco citato, *Vt ostendat, inquit, sic istos esse amputandos, si non fecerint fructum, vt non desit numerus qui promissus est Abrahæ*. Id quod Diuus Thomas 1. part. quæst. 23. art. 7. intelligit de numero certo, non solum formaliter, sed etiam materialiter: id est, non solum quòd tot saluari debeant, sed etiam quòd certi ac designati. Pro quo aduerte in sacris literis numerum prædestinatorum appellari fasciculum: veluti 1. Regum 25. cum Abigail dixit Dauidi, *Si enim surrexerit aliquando homo persequens te, & persequens animam tuam, erit anima Domini mei custodita quasi in fascicule viuentium apud Dominum Deum tuum: Porro inimicorum tuorum anima rotabitur in impetu, & circulo fundat*. Vbi per fasciculum viuentium, numerum prædestinatorum intelligit Glossa ordinaria, quã sumpsa est ex Eucherio libro suo primo in libros Regum cap. 26.

III. Ratio vero prima huius similitudinis ea traditur ab Eucherio, quia nimirum fasciculus astringitur, vt conferuetur: Sic enim electi pressuris tribulationum constinguntur, vt ij admoniti per manus redemptoris in perpetuum conferuentur: quia vero reprobi, quò laxiores in vita sunt, eò longiùs à diuinã visionis gloria